

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Олексій Бондаренко про позбавлення звань народних артистів України](#)

[Куди піти: дайджест культурних подій 20 вересня – 2 жовтня \(оновлюється\). – Михайло Рефцьо](#)

Медіа

[«Боїмося зловживань»: Регіональні телерадіомовники розкритикували законопроект «Про медіа»](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[Залишили і «російський», і «Пушкіна»: Харківська облрада відмовилася перейменувати драматичний театр. – Олеся Котубей](#)

[Одеська мерія запустила опитування щодо долі пам'ятника Катерині II. – Михайло Кушнір](#)

[Дерадянізація на Рівненщині: з міського клубу Здолбунова прибирають радянський барельєф. – Наталія Стратонова](#)

Креативні індустрії

[У Лондоні відкрився хаб українських брендів I Am Volya. Його заснувала уродженка Маріуполя](#)

Музика

[В Італії розпочинається фестиваль, присвячений українській музиці](#)

[У Вроцлаві відбулася світова прем'єра ораторію «Вирій» Олександра Шимка](#)

[Наприкінці вересня пройдуть «Польсько-українські музичні діалоги»](#)

[Нова українська музика: Майкл Щур, іатуоу, Гоня та інші. – Максим Комлев](#)

Візуальні мистецтва

[У містечку на Хмельниччині встановили скульптуру коронавірусу. \(Скульптуру присвятили лікарям, які рятували пацієнтів під час пандемії коронавірусу\). – Тетяна Бугаєнко](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[«Клондайк» Марини Ер Горбач отримав гран-прі кінофестивалю в Німеччині та відзначений у Нідерландах](#)

[ВВС придбав права на показ фільму «День українського добровольця» Володимира Тихого. – Ільків Яна](#)

[У Лівані проходить 5-й український кінофестиваль](#)

[Два українських короткометражних фільми покажуть на Варшавському кінофестивалі](#)

Народне мистецтво

[Оголосили конкурс на здобуття премії імені Катерини Білокур](#)

Просвітництво

[Курс Тімоті Снайдера з історії України доступний онлайн](#)

Музейна справа

[Meta History: перша платформа про війну в Україні з використанням AR/VR та стрімінгових технологій. – Анастасія Ампілогова](#)

[У Мукачеві відкрили меморіальний будинок-музей засновника Закарпатської школи живопису](#)

[В Ужгороді пройде лекція про безрукавний одяг Закарпаття](#)

Охорона культурної спадщини

[Компанія Uber запустила в Україні спеціальний застосунок для збереження культурної спадщини. – Настя Попович](#)

[Уцілілих половецьких баб планують евакуювати з-під Ізюма до Харкова](#)

[У Франківську показали «кам'яні вишиванки» окупованої Нової Каховки](#)

Бібліотечна справа. Читання

[Загарбники збиралися вивезти з Балаклії українські книжки – Ткаченко](#)

[Окупанти вилучили україномовну літературу з бібліотек Мелітопольського району – Центр національного спротиву](#)

[Книжковий TikTok: 9 українських буктокерів, на яких варто підписатися. – Ірина Юрченко](#)

Релігія

[Уповноважений ВРУ з прав людини зустрівся із представниками Всеукраїнської Ради Церков та релігійних організацій](#)

[Посол Великої Британії запевнила предстоятеля ПЦУ про подальшу підтримку України](#)

У Варшаві міжнародна група «Примирення в Європі – завдання Церков» обговорює війну в Україні

Прихожани волинського храму подали до суду на священика, який не хоче звільнити храм. – «Конкурент TV»

У Тернополі поліція відкрила кримінальну справу щодо депутатки, яка виступила проти УПЦ МП. – «Тернополяни»

«кирил (гундяєв) працює на кремль, як лавров, захарова і пєсков!» – речник ПЦУ

Культура національних меншин. Закордонні українці

У Торонто відбувся найбільший у Північній Америці український фестиваль

Німеччина не поспішає позбуватися радянських меморіалів, на противагу країнам Балтії, – Bloomberg. – Ірина Лисогор

Загальні питання

Олексій Бондаренко про позбавлення звань народних артистів України

Народних артистів України, які підтримують чи замовчують війну, позбавлять звань. Міністерство культури та інформаційної політики вже працює над відповідними змінами в законодавстві. Про це у своєму Telegram-каналі повідомив очільник відомства О. Ткаченко. Чому влада так довго зволікала з цим рішенням і чи не варто взагалі відмовитися від звань у галузі культури? Про це в ефірі «Радіо Промінь» розмірковував музичний критик, головний редактор медіа про нову українську культуру LiRoom О. Бондаренко. «Відновити справедливість і позбавити звання народного артистів із антинародною позицією очільника Мінкульту могла змусити ситуація з Ані Лорак», – припускає музичний критик. Співачка, яка замовчує повномасштабну війну рф проти України та живе й працює за «поребриком», для осіннього туру Німеччиною і Чехією згадала, що вона українка й має звання народної артистки України. «Це, певно, дійшло до пана Ткаченка й він вирішив, що треба відреагувати. І плюс треба розуміти, що Мінкульт робить доволі багато активностей за кордоном. Думаю, вони переживають, щоб, не дай боже, ніхто не подумав, що, наприклад, той самий концерт Ані Лорак якимось пов'язаний із діяльністю Мінкульту. І їх можна в цьому зрозуміти», – додає О. Бондаренко. Чи варто, як кажуть, одним махом, взагалі відмовитися від державних нагород у сфері культури, які частина суспільства вважає дискредитованими й атавізмом? У цьому питанні О. Бондаренко не такий категоричний: «Я думаю, що це все ж важливо, тому що це елемент визнання, принаймні, на державному рівні. Мені здається, він потребує певного ребрендингу та зміни іміджу. Тому що отримувати звання народного артиста, знаючи, що воно досі є в О. Малініна, В. Гергієва і Н. Баскова, – не дуже приємно». На думку експерта, перше, над чим варто було би попрацювати, то це над критеріями, за якими присуджуються звання: «Щоб вони були, принаймні, більш-менш прозорими. Щоби люди розуміли, за що взагалі ці звання дають. І що вони йдуть не з барської руки широкої, а за певну кількість заслуг. Думаю, я б орієнтувався, насамперед, на продуктивність цієї людини або на очевидні успіхи. Наприклад, гурт DakhaBrakha, як на мене, вже давно заслуговує всіх можливих нагород України і звань. Тому що їхній вплив на світову музику і на позицію й імідж України у світі важко переоцінити». У нас натомість люблять давати народного артиста всім переможцям «Євробачення». «Зокрема, звання є у Джамали, в Руслани, але я не знаю, чи його планують давати О. Псюку, а якщо планують, то даватимуть тільки йому чи всім учасникам гурту», – наголошує О. Бондаренко. Тож врегулювати питання державних відзнак діячам культури таки варто. Особливо, з огляду на позитивні тенденції в українській музиці. За словами музичного критика, від початку 2022-го вийшло найбільше українських пісень за останні 10 років. Джерело:

<https://suspilne.media/282519-oleksij-bondarenko-pro-pozbavlenna-zva-narodnih-artistiv-ukraini/>

Куди піти: дайджест культурних подій 20 вересня – 2 жовтня

(оновлюється). – Михайло Рефцьо

Анонс культурно-мистецьких подій у Львові, Києві, Дніпрі, Вінниці, Харкові та Івано-Франківську впродовж наступних двох тижнів. Докладніше:

<https://tyktor.media/novyny/digest-20-september-2-october-1/>

Медіа

«Боїмося зловживань»: Регіональні телерадіомовники розкритикували законопроект «Про медіа»

Місцеві телерадіоорганізації критикують зміни, які вносить у медіапростір ухвалений у першому читанні закон про медіа. Про це йшлося під час наради «Як вплине закон „Про медіа” на діяльність комунальних ЗМІ», учасників цитує на своєму сайті НСЖУ. Докладніше:

<https://detector.media/community/article/203000/2022-09-20-boimosya-zlovzhyvan-regionalni-teleradiomovnyky-rozkrytkuvaly-zakonoproiekt-pro-media/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

Залишили і «російський», і «Пушкіна»: Харківська облрада відмовилася перейменувати драматичний театр. – Олеся Котубей

1 березня колектив театру вирішив прибрати з назви слово «російський», однак це рішення за законодавством має ухвалювати обласна рада. 20 вересня на сесії депутати провалили голосування за перейменування Харківського академічного російського драматичного театру ім. О. С. Пушкіна. Докладніше:

<https://suspilne.media/283931-zalisili-i-rosijskij-i-puskina-harkivska-oblrada-vidmovilasa-perejmenuvati-dramaticnij-teatr/>

Одеська мерія запустила опитування щодо долі пам'ятника Катерині II. – Михайло Кушнір

20 вересня на вебпорталі «Соціально активний громадянин» стартувало опитування серед містян щодо вирішення долі пам'ятника «Засновникам Одеси», в якому центральною фігурою є скульптура Катерини II. Воно проводитиметься до 20 жовтня. Щоправда платформа досі не працює: «проводяться тимчасові технічні роботи», зазначається при спробі відвідати її. Учасникам пропонують відповісти на таке запитання: «Як має бути вирішена доля пам'ятника „Засновникам Одеси”, розташованого на Катерининській площі у м. Одесі?». Запропоновані варіанти відповідей: демонтувати з пам'ятника імперські символи; демонтувати з пам'ятника лише скульптуру Катерини II; демонтувати пам'ятник повністю; відкласти вирішення питання долі пам'ятника до закінчення воєнного стану; зберегти пам'ятник на своєму місці без змін; зберегти пам'ятник на своєму місці, доповнивши історичною інформацією щодо діяльності Катерини II; зберегти пам'ятник та перенести до спеціального меморіального парку чи музею. Обрати можна лише один із варіантів, зазначили в мерії. Докладніше:

<https://suspilne.media/283845-odeska-meria-zapustila-opituvanna-sodo-doli-pamatnika-katerini-ii/>

Дерадянізація на Рівненщині: з міського клубу Здолбунова прибирають

радянський барельєф. – Наталія Стратонова

Барельєф із радянським гербом, робітником та робітницею прибирають з будівлі Здолбунівського міського клубу. На початку 2000-х герб зафарбували у колір фасаду, втім зараз конструкція почала сипатися, розповіла директорка закладу К. Верещук. Документів на барельєф у міському клубі немає, зазначила вона. Докладніше:

<https://suspilne.media/283665-deradanizacia-na-rivnensini-u-miskomu-klubi-zdolbunova-pribiraut-radanskij-barelef/>

Креативні індустрії

У Лондоні відкрився хаб українських брендів I Am Volya. Його заснувала уродженка Маріуполя

У Лондоні відкрився фешн-хаб українських брендів I Am Volya, який заснувала уродженка Маріуполя М. Сьюант. Наразі там представлено 18 брендів, що є найбільшим осередком українських дизайнерів, доступних у Великій Британії. Зокрема, це Gunia, Ksenia Schneider, Bobkova, Elena Reva, Zhilyova та інші. Дизайн самого приміщення поєднує традиційні атрибути побуту українських сіл. Також у межах заходу-відкриття була представлена експозиція картин українських художниць: Г. Кострицької, А. Сейт-Аріф та Р. Майкової. Проєкт має на меті розповсюджувати ідею унікальності української сучасної моди та культури у Великій Британії та зробити бренди доступними для українців, які були змушені виїхати з країни через війну. Наразі хаб функціонує як онлайн-бутік. Частина коштів від продажів перераховуватимуть до благодійного фонду Save Ukraine, який допомагає відновлювати будинки та забезпечує їжею та речами людей зі звільнених сіл Київщині. Докладніше:

<https://platfor.ma/u-londoni-vidkryvsya-hab-ukrayinskyh-brendiv-volya-jogo-zasnuvala-urozhenka-mariupolya/>

Музика

В Італії розпочинається фестиваль, присвячений українській музиці

У Римі 20 вересня концертом Харківського камерного оркестру та відомої скрипальки А. Петришак відкрився фестиваль «INSIEME», присвячений українським музикантам та українській класичній музиці. Він проходитиме до 1 жовтня в Auditorium Parco della Musica Ennio Morricone. На концертах звучатимуть твори як світових та українських класиків, так і композиції, створені вже під час російської агресії проти України. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3575580-v-italii-rozpocinaetsa-festival-prisvacenij-ukrainskij-muzici.html>

У Вроцлаві відбулася світова прем'єра ораторію «Вирій» Олександра Шимка

У польському Вроцлаві в рамках Національного форуму музики імені Вітольда Лютославського відбулася світова прем'єра ораторію «Вирій» українського композитора О. Шимка. Про це повідомив відомий польський диригент українського походження, голова фундації Pro Musica Viva Роман

Ревакович. Твір Шимка «Вирій» для сопрано, ансамблю народних голосів, великого хору та симфонічного оркестру прозвучав 18 вересня під час фестивалю Wratislavia Cantans, який проходить у Вроцлаві. Для його виконання було запрошено Симфонічний оркестр варшавської Національної філармонії, Національну капелу України «Думка». Ще в концерті взяли участь сопрано Т. Журавель, ансамбль «Божичі», а також соліст А. Ляшук. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3575586-u-vroclavi-vidbulasa-svitova-premera-oratoriu-virij-oleksandra-simka.html>

Наприкінці вересня пройдуть «Польсько-українські музичні діалоги»

Упродовж 25–29 вересня у Києві, Житомирі, Кропивницькому і Черкасах відбудуться концерти камерної музики в рамках «Польсько-українських музичних діалогів». Про це повідомив відомий польський диригент українського походження, голова фундації Pro Musica Viva Роман Ревакович. Перший концерт з циклу «Польсько-українських музичних діалогів» відбудеться 25 вересня в Концертному залі Національної музичної академії України в рамках фестивалю «Київ Мюзік-Фест». Другий – 26 вересня у концертному залі Житомирської філармонії; третій – 28 вересня у концертному залі Кропивницькій філармонії; четвертий – 29 вересня у концертному залі Черкаської філармонії. У них візьме участь Національний ансамбль солістів «Київська камерата», соліст – Д. Таванець (фортепіано). Звучатимуть твори українських композиторів В. Сильвестрова, Є. Станковича, а також польських композиторів Кшиштофа Пендерецького, Генрика Гурецького, Вітольда Лютославського та ін. Концертний проєкт «Польсько-українські музичні діалоги» відбувається у співпраці зі Спілкою композиторів України, Національною музичною академією України та філармоніями у Житомирі, Кропивницькому та Черкасах. Захід фінансово підтримують Міністерство культури та національної спадщини Польщі, місто Варшава, фонд Creators for Ukraine та Польський інститут у Києві. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3575474-naprikinci-veresna-v-ukraini-projdu-polskoukrainski-muzicni-dialogi.html>

Нова українська музика: Майкл Щур, іатуоу, Гоня та інші. – Максим Комлев

Про нові треки українських виконавців. Докладніше:

<https://slukh.media/texts/new-ukrainian-music-23/>

Візуальні мистецтва

У містечку на Хмельниччині встановили скульптуру коронавірусу. (Скульптуру присвятили лікарям, які рятували пацієнтів під час пандемії коронавірусу). – Тетяна Бугаснко

У місті Городок на Хмельниччині 18 вересня, з нагоди дня міста, відкрито скульптуру у вигляді коронавірусу. Пам'ятник встановлено біля місцевого краєзнавчого музею. Автором ідеї став власник фармацевтичної компанії М. Гуменюк. Як розповів архітектор проєкту М. Ліфіренко, над

скульптурою працювали протягом року із серпня 2021-го. Робота виконана у співавторстві зі скульптором В. Дановським. Докладніше:

https://zaxid.net/u_mistechku_na_hmelnichchini_vidkrili_skulpturu_molekuli_koronavirusu_n1549935

Кіномистецтво. Кінопрокат

«Клондайк» Марини Ер Горбач отримав гран-прі кінофестивалю в Німеччині та відзначений у Нідерландах

Фільм «Клондайк» Марини Ер Горбач отримав гран-прі кінофестивалю Heimat Europa Filmfestspiele у Німеччині та нагороду юнацького журі на фестивалі Film by the Sea у Нідерландах. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/203002/2022-09-20-klondayk-maryny-er-gorbach-otrymav-gran-pri-kinofestyvalyu-v-nimechchyni-ta-vidznachenyyu-v-niderlandakh/>

BBC придбав права на показ фільму «День українського добровольця» Володимира Тихого. – Ільків Яна

Стрічка «День українського добровольця» В. Тихого стала першим придбаним фільмом, створеним незалежною Україною, в історії британського телебачення. Прем'єра відбулася у праймтайм 20 вересня. Це повнометражний документальний фільм, який було знято після початку повномасштабного вторгнення росії. У картині представлена доба з життя поп-співачки, відеоінженера, історика, реставраторки, вченого-полярника та пенсіонерки. Всі вони були змушені радикально змінити свої життя. Дія та зйомки стрічки розгортаються в Україні протягом одного дня – 14 березня 2022 року. За кілька тижнів інтенсивна війна сюрреалістично змішала місця й людей, утворила постапокаліптичний вимір із новими якостями та ролями. Тисячі киян перебралися жити до метро. Раніше спокійні передмістя столиці стали зоною нищівних боїв та мародерства з боку російських окупантів. Люди припинили ділити дні на вихідні й робочі, їх почали нумерувати від дати повномасштабного вторгнення росіян в Україну. «BBC Storyville ставить собі за мету показати найкращі зразки світових документальних фільмів і ми маємо привілеї ділитися цими екстраординарними стрічками з глядачами у Сполученому Королівстві. Це важлива історія, не лише тому, що розповідає історію одного дня з війни в Україні, а й тому, що це картина, створена українцями та веде оповідь з української перспективи. Це вперше на британському телебаченні – фільм про війну в Україні, створений виключно українцями», – коментує шеф-редакторка (Commissioning Editor) BBC Storyville Люсі Кон. «Я бачу шалену зацікавленість іноземного глядача в нашій стрічці. Вони очікують побачити дещо відмінне від телевізійних новин чи звітів чиновників. Їм бракує емоційного занурення: вони про війну знають, але вона далеко. На показах глядачі реагують по-різному, але в їхніх очах я бачу емпатію. Кіно – це також і культурна дипломатія, це важливо пам'ятати, створюючи фільми. Як глядач нас побачить, що відчує і як ми можемо допомогти нашим послам і консулам збирати зброю, щоби наблизити перемогу. Британці вже на практиці допомагають, але після показу картини,

сподіваюся, нашому посольству працювати буде трохи легше», – розповідає продюсер фільму І. Савиченко. Попри телевізійний ефір, фестивалі далі показуватимуть картину у своїх програмах. Найближчий показ відбудеться на міжнародному конкурсі Варшавського кінофестивалю 17 жовтня. В Україні фільм можна буде побачити на великому екрані вже в жовтні – у межах національного конкурсу кінофестивалю Kharkiv MeetDocs у Києві. Стрічку створено незалежним кінооб'єднанням «Вавилон'13» у копродукції з Black Photon (Польща). Докладніше:

<https://liroom.com.ua/films/bbc-one-day-in-ukraine/>

У Лівані проходить 5-й український кінофестиваль

У кінотеатрі VOX Cinema у Бейруті стартував 5-й український кінофестиваль, який розпочався показом фільму «Захар Беркут» режисера А. Сеїтаблаєва. Загалом у програмі три фільми. Покази відбуваються в таких містах, як: Захле, Бейрут, Тир, Триполі та Антеліас. Фестиваль завершиться показом стрічки «Український Ліван» (автор – І. Осташ, режисер – С. Литвинов). Закриття проходитиме у готелі LIQQA (Антеліас) 27 вересня. Показ цієї картини відбудеться в рамках Дня Української Культури в Лівані. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3575997-u-livani-prohodit-5j-ukrainskij-kinofestival.html>

Два українських короткометражних фільми покажуть на Варшавському кінофестивалі

14–23 жовтня у Польщі проходитиме Варшавський міжнародний кінофестиваль, на якому покажуть два українських короткометражних стрічки. Фільм «Lalibela» режисерки А. Морозової – у межах програми Одеського міжнародного кінофестивалю, а «The Sandmen» режисера Р. Прокопчука – в межах конкурсної програми Варшавського. Докладніше:

<https://platfor.ma/dva-ukrayinskyh-korotkometrazhnyh-filmy-pokazhut-na-varshavskomu-kinofestyvali/>

Народне мистецтво

Оголосили конкурс на здобуття премії імені Катерини Білокур

Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти оголошує конкурс на здобуття премії імені Катерини Білокур за 2022 рік, яку присуджують майстрам народного мистецтва за твір (цикл творів), що відзначаються автентичністю та високою професійною майстерністю. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/542687-ogolosili-konkurs-na-zdobuttya-premii-imeni-katerini-bilokur>

Просвітництво

Курс Тімоті Снайдера з історії України доступний онлайн

Сльський університет оприлюднив курс американського історика Тімоті Снайдера про історію України. В осінньому семестрі професор викладає курс

«The Making of Modern Ukraine». Усі лекції доступні на ютуб-каналі університету. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/542702-kurs-timoti-snaydera-z-istorii-ukraini-dostupniy-onlayn>

Музейна справа

Meta History: перша платформа про війну в Україні з використанням AR/VR та стрімінгових технологій. – Анастасія Ампілогова

Платформа WeRUkraine створена в рамках глобального проєкту Meta History: Museum of War. На сайті проєкту можна побачити реалії війни в Україні за допомогою VR-турів та прямих трансляцій по знищених російською армією цивільних, історичних та культурних об'єктах. На платформі вже доступні перші 10 VR-місць, серед яких кілька раніше окупованих міст Київської області: Буча, Гостомель, Бородянка; станція метро Лук'янівка, яка постраждала від ракетного обстрілу, тощо. Також на платформі глядачі можуть переказати кошти на відновлення міст, сіл, пам'яток культурної та історичної спадщини. У майбутньому WeRUkraine планує запуснути прямі трансляції з деокупованих міст, першим з яких є Ірпінь. Джерело:

<https://bit.ua/2022/09/meta-history-persha-platforma-pro-vijnu-v-ukrayini-z-vykorystannyam-ar-vr-ta-strimingovyh-tehnologij/>

У Мукачеві відкрили меморіальний будинок-музей засновника Закарпатської школи живопису

У Мукачеві урочисто відкрито меморіальний будинок-музей А. Ерделі, засновника Закарпатської школи живопису. Відкриття приурочили дню пам'яті художника – митець помер 19 вересня 1955 року. У своєму виступі художник, доцент Закарпатської академії мистецтв А. Коприва, якому належить ідея меморіального будинку-музею Ерделі, зазначив, що з самого початку хотілося, щоб батьківський будинок Ерделі, в якому художник жив з шести років, став багатофункціональною історичною спорудою: музеєм, майстернею, виставковою залом, творчим осередком для зустрічей та пленерів, мистецьким хабом, який об'єднуватиме відомих митців сучасності, молодих художників та студентів мистецьких вузів, а також популярною туристичною локацією. У 2019 році ТОВ «Захід Фінанс Груп» за підтримки Угорського Уряду та за сприяння ГО «Асоціація Збереження та Розвитку Мистецтва і Культури Карпатського Регіону» придбав колишню родинну будівлю художника, а в 2020–2021 роках провели реконструктивні та ремонтні роботи. Головною метою проєкту було відтворити автентичну, тогочасний побут, дизайн інтер'єру. Тому основну увагу було приділено вивченню документів, фотографій, ранніх малюнків та картин Ерделі, адже багато часу художник проводив саме у майстерні, а також на локаціях під Мукачівським замком. Зазначається, що ще з літа будинок Ерделі став прихистком для творчих родин переселенців. Зокрема, зараз в одній із гостьових кімнат проживає родина художника О. Жильцова, який двічі тікав від війни: спочатку з Донецька до Києва, а тепер з Києва до Мукачева. Художник

вже створив тут серію робіт, яку й було представлено увазі відвідувачів на другому поверсі будинку. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/542711-u-mukachevi-vidkrili-memorialniy-budinok-muzej-zasnovnika-zakarpatskoi-shkoli-zhivopisu>

В Ужгороді пройде лекція про безрукавний одяг Закарпаття

23 вересня у Закарпатському музеї народної архітектури та побуту відбудеться відкрита лекція «Безрукавний одяг Закарпаття кінця XIX – початку XX ст.: локальне розмаїття». Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/542509-v-uzhgorodi-proyde-lektsiya-pro-bezrukavniy-odyag-zakarpattya>

Охорона культурної спадщини

Компанія Uber запустила в Україні спеціальний застосунок для збереження культурної спадщини. – Настя Попович

Компанія Uber запустила в Україні спеціальний застосунок Uber Restore для захисту культурної спадщини. У співпраці із Національним науково-дослідним реставраційним центром України, сервіс надає безкоштовний транспорт для фахівців, які займаються збереженням культурних та історичних об'єктів по всій країні. Реставратори та дослідники можуть скористатися транспортним засобом, розрахованим до 12 пасажирів, та дістатися зі своїм обладнанням до необхідного місця. Починаючи з травня 2022 року, за допомогою Uber Restore фахівці відвідали понад 100 об'єктів культурної спадщини, які перебувають під загрозою внаслідок повномасштабної війни. Проєкт реалізовано спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України, Державним департаментом США та Смітсонівським інститутом. Докладніше:

<https://supportyourart.com/news/kompaniya-uber-zapustyla-v-ukrayini-speczialnyj-zastosunok-dlya-zberezhennya-kulturnoyi-spadshhyny/>

Уцілілих половецьких баб планують евакуювати з-під Ізюма до Харкова

Вісім уцілілих половецьких баб планують евакуювати з-під Ізюма до Харкова. Про це повідомив міністр культури та інформаційної політики О. Ткаченко. Водночас він підкреслив, що майже пряме потраплення снаряду зруйнувало одну з дев'яти баб, які стояли на горі Крем'янець. Заразом, за його словами, було зруйновано пам'ятник героям Другої світової війни, що знаходився поруч. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3576081-ucililih-poloveckih-bab-planuut-evakuuvati-zpid-izuma-do-harkova.html>

У Франківську показали «кам'яні вишиванки» окупованої Нової Каховки

В Івано-Франківську відкрили мандрівну і стендову виставку «Окупована спадщина: кам'яні вишиванки Нової Каховки». «Наша мета – розповісти про те, що за радянських часів були можливі відродження і сплески українського мистецтва. Такий сплеск відбувся у Новій Каховці, й нині місто

залишається унікальним, оскільки зберігає ці течії. Для Нової Каховки це свідчення того, що це українське місто з європейською культурою», – запевняє архітекторка, керівниця проєктів Новокаховського товариства охорони культурної спадщини та організаторка експозиції Є. Євсєєва. Вона розповідає, що у 50-х роках близько 180 житлових будинків та ряд закладів культури й освіти у Новій Каховці були оздоблені завдяки творчості та винаходу художника-бойчукіста Г. Довженка. Саме він започаткував техніку різьблення по сирому тиньку, яка дозволила створювати кам'яну вишиванку на будівлях міста. «Тиньк – це цементно-піщаний розчин. Г. Довженко мав свою пропорцію такого розчину, щоб він був пластичний і по ньому можна було різати, щоб він швидко схоплювався, був надійним і не руйнувався. Вишиванки дійсно кам'яні. Тобто, ні наше південне сонце, ні вітри їм не шкодять. Шкодять лише люди, коли утеплюють будівлі пінопластом і збивають кондиціонерами», – говорить Євсєєва. Нині техніку Довженка відтворюють реставратори та студенти Львівського коледжу декоративного та ужиткового мистецтва ім. І. Труша. Під час експозиції вони демонструють унікальне мистецтво Довженка, який не залишив по собі послідовників. Його «кам'яна вишиванка», узор якої не мають жодного повторення, виявилася свого часу зайвою для типової радянської архітектури. «Нова Каховка була містом-експериментом. Її творці думали, що це буде містечко, на якому вони випробують концепцію ідеального міста і так будуть будувати в усій Україні. Втім, у 1955 році виходить наказ про надмірності в архітектурі і вона переходить на типові рейки, а Нова Каховка залишається єдиним і унікальним містом, яке більше не можливо повторити. Довженко отримує догану, а його роботи в Новій Каховці оцінені як марнотратство», – зазначає Євсєєва. Вона додає, що унікальні будинки у Новій Каховці довелося рятувати у 2000-х роках, коли «вишиту архітектуру» хотіли знести, аби на її місці вирости багатопверхівки. Нині мешканці міста сподіваються, що Нова Каховка вціліє і після окупації. «Центр не зруйнований. Був один прильот. Один із будинків має пошкоджений дах, він не придатний для житла. Решта міста ще тримається. Сподіваємося, місто вдасться звільнити без масштабних руйнувань», – говорить архітекторка. Тим часом «кам'яну вишиванку» Нової Каховки організатори виставки планують показати не лише в українських містах, але й у країнах Європи. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3575633-u-frankivsku-pokazali-kamani-visivanki-okupovanoi-novoi-кахovki.html>

Бібліотечна справа. Читання

Загарбники збиралися вивезти з Балаклії українські книжки – Ткаченко

Під час окупації Балаклії Харківської області загарбники разом з колаборантами підготували до вивезення з міста книжки українською мовою. Про це міністр культури та інформаційної політики О. Ткаченко повідомив у твіттері. «Навіть Стівена Кінга туди записали», – зазначив міністр. За його словами, окремо лежала так звана бандерівська література – М. Матіос, В. Стус. «Нашу літературу почали заміщувати бульварними російськими книжками. Але не встигли», – наголосив Ткаченко. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3575819-zagarbniki-zbiralisa-vivezti-z-balaklii-ukrainski-knizki-tkacenko.html>

Окупанти вилучили україномовну літературу з бібліотек Мелітопольського району – Центр національного спротиву

Російські окупаційні війська вилучили україномовну літературу з бібліотек Мелітопольського району на Запоріжжі, повідомив Центр національного спротиву Сил спеціальних операцій Збройних сил України. «Зокрема, окупанти пишаються вилученням дитячих книжок, адже ті „спотворюють” історію України й нав’язують „нацистські цінності”. Все це росіяни називають „денацифікацією”, хоча по факту саме нацисти відомі своєю війною з книжками», – йдеться у повідомленні ЦНС. Джерело:

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-okupanty-vyluchyly-ukrayinomovni-knyzhky/32042646.html>

Книжковий ТікТок: 9 українських буктокерів, на яких варто підписатися. – Ірина Юрченко

ТікТок вже давно став однією з найпопулярніших соціальних платформ у світі. Не дивно, що туди дісталися й книжкові блогери, і це навіть попри те, що література як повільний контент не завжди дружить з короткими форматами. Автор розповідає про декількох цікавих буктокерів, на яких варто звернути увагу. Докладніше:

<https://chytomo.com/knyzhkovyj-tiktok-9-ukrainskykh-buktokeriv-na-iakykh-varto-pidpysatysia/>

Релігія

Уповноважений ВРУ з прав людини зустрівся із представниками Всеукраїнської Ради Церков та релігійних організацій

Д. Лубінець провів 20 вересня в Офісі омбудсмана зустріч із представниками Всеукраїнської Ради Церков та релігійних організацій. Сторони визначили шляхи для налагодження постійного діалогу та взаємодії задля розв’язання й вирішення актуальних суспільних питань, особливо в питаннях розповсюдження інформації про порушення прав людини і потреби їх відновлення серед громадян України, а також за кордоном. Докладніше:

https://risu.ua/upovnovazhenij-vru-z-prav-lyudini-zustrivsia-iz-predstavnikami-vseukrayinskoyi-radi-cerkov-ta-religijnih-organizacij_n132379

Посол Великої Британії запевнила предстоятеля ПЦУ про подальшу підтримку України

Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 19 вересня зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії в Україні Меліндою Сіммонс. Зустріч відбулася в резиденції пані Посла. Мова йшла про стан і розвиток ПЦУ, соціальні ініціативи ПЦУ, релігійне життя та міжконфесійні відносини в Україні та світі, взаємодію Церкви та суспільства, державно-церковні відносини. Докладніше:

https://risu.ua/posol-zapevnila-predstoyatelya-pcu-sho-velika-britaniya-i-nadali-pidtrimuvatime-rozvitok--nezalezhnist-ta-cilisnist-ukrayini_n132358

У Варшаві міжнародна група «Примирення в Європі – завдання Церков» обговорює війну в Україні

У приміщенні Польської Екуменічної Ради у Варшаві (Польща) 19–21 вересня працює міжнародна робоча зустріч «Примирення в Європі – завдання Церков в Україні, білорусі, Польщі й Німеччині». За повідомленням Департаменту інформації УГКЦ, головною темою обговорення є несправедлива війна і військове вторгнення, яке росія вчинила проти українського народу і держави. У рамках засідання відбувся виступ о. Ігора Шабана, голови комісії УГКЦ сприяння єдності християн. Докладніше:

https://risu.ua/u-varshavi-mizhнародna-grupa-primirennya-v-yevropi--zavdannya-cerkov-obgovoryuye-vijnu-v-ukrayini_n132381

Прихожани волинського храму подали до суду на священика, який не хоче звільнити храм. – «Конкурент TV»

Церковні скандали навколо Свято-Михайлівського храму в місті Рожище неодноразово викликали резонанс у мережі. Після довготривалої боротьби релігійній громаді таки вдалось перейти зі складу УПЦ МП до ПЦУ. Втім на цьому проблеми не закінчилися. Відтепер у релігійному конфлікті розбирається суд. Люди подали до суду на священика УПЦ МП, позаяк не можуть «відвоювати» в колишнього настоятеля храму церковну хату, в якій той продовжує жити, попри те, що храм та його територія перейшли до складу ПЦУ. Докладніше:

https://risu.ua/prihozhani-volinskogo-hramu-podali-do-sudu-na-svyashchenika-yakij-ne-hoche-zvilniti-hram_n132362

У Тернополі поліція відкрила кримінальну справу щодо депутатки, яка виступила проти УПЦ МП. – «Тернополяни»

Кримінальне провадження за статтею 161 (порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками) відкрили у поліції Тернопільщини щодо депутатки Тернопільської міської ради від партії «ЄС» М. Юрик-Том'як. «На мене відкрили кримінальну справу за пости у фейсбуці щодо шабашу московського патріархату на Тернопільщині», – відзначила вона. Докладніше:

https://risu.ua/u-ternopoli-policiya-vidkrila-kriminalnu-spravu-shchodo-deputatki-yaka-vistupila-proti-upc-mp_n132359

«кирил (гундяєв) працює на кремль, як лавров, захарова і песков!» – речник ПЦУ

Хто насправді патріарх кирил і РПЦ розповів в ексклюзивному інтерв'ю ТСН.ua архієпископ Євстратій (Зоря), речник Київської митрополії ПЦУ. Докладніше:

https://risu.ua/kiril-gundyayev-pracyuye-na-kreml-yak-lavrov-zaharova-i-pyeskov---rechnik-pcu_n132367

Культура національних меншин. Закордонні українці

У Торонто відбувся найбільший у Північній Америці український фестиваль

Найбільший вуличний український фестиваль у Північній Америці Bloor West Village Toronto Ukrainian Festival цього року став 26-м. На фейсбук-сторінці заходу йдеться, що темою цього річ була подяка всім громадам та країнам, які підтримують Україну сьогодні у боротьбі з рашистами. У програмі, серед іншого, – «Фестиваль Українського Кіно», інтерактивні мистецькі інсталяції «Двері» та «Машина для промивання мізків», а також імерсивна виставка «Україна: Країна хоробрих». Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3575187-u-toronto-vidbuvsanajbilsij-u-pivnicnij-americi-ukrainskij-festival.html>

Німеччина не поспішає позбуватися радянських меморіалів, на протигагу країнам Балтії, – Bloomberg. – Ірина Лисогор

Колишні форпости СРСР в Європі демонтують радянські пам'ятники на знак протесту через вторгнення росії в Україну, однак Берлін становить у цьому питанні помітний виняток. Німецька столиця має з десяток радянських пам'ятників, включно з меморіалом полеглим солдатам у Трептов-парку, йдеться у матеріалі Bloomberg. Більшість з них розташовано у частині колишнього комуністичного Сходу, але деякі є і в секторах, які були під контролем США і Великої Британії. Загалом у Німеччині налічується понад 1000 радянських пам'ятників. Така кількість різко контрастує з країнами Балтії і колишніх союзників по Варшавському договору, як Польща. Однак нинішня напруга у відносинах з москвою сприяла перейменуванню присвяченого капітуляції Німецько-російського музею на Музей Берлін-Калсхорт. Цей музей спільно фінансувався Україною, Німеччиною, росією та білоруссю. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2022/09/20/529970_nimechchina_pospishaie_pozbuvatisya.html

Випуск підготував
головний бібліограф Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 093-415-89-30
електронна адреса: info_nplu@ua.fm